

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Αξιολόγηση.....	2
1. 1 Γενικές πληροφορίες – παρατήρηση.....	2
1. 2 Ψυχομετρικά κριτήρια.....	4
2. Πρόγραμμα παιδαγωγικής παρέμβασης: στόχοι και δραστηριότητες.....	7
2. 1 Γενικοί στόχοι.....	7
2. 2 Ειδικοί στόχοι.....	7
2. 3 Προτεινόμενες δραστηριότητες.....	7
3. Οριστικό πρόγραμμα παιδαγωγικής παρέμβασης.....	11
3. 1 Γενικό πλαίσιο.....	11
3. 2 Δραστηριότητες.....	11
3. 3 Φύλλα εργασιών.....	13-43
4. Καταγραφή παρέμβασης και παρατηρήσεις πάνω στην εφαρμογή.....	45
5. Παράρτημα.....	47
5. 1 Απαντητικά φύλλα κριτηρίων	
5. 2 Κείμενα	
5. 3 Γραπτά έργα μαθητή	
5. 4 Cd με ηχογραφήσεις προφορικών έργων	

1. Αξιολόγηση

1. 1 Γενικές πληροφορίες - παρατήρηση

Το παιδί είναι μαθητής της Β' Δημοτικού. Παρακολουθεί το τμήμα ένταξης από την Α' Δημοτικού, συνήθως 2 ώρες κάθε μέρα μαζί με άλλα 4 παιδιά. Έχει φυσιολογική νοημοσύνη, αλλά μαθησιακές δυσκολίες οι οποίες έκαναν την εμφάνιση τους από την πρώτη στιγμή, όταν πρωτοξεκίνησε το σχολείο. Ο μαθητής παρουσιάζει σχολική υποεπίδοση, ασυμμετρία στις ικανότητες και παιδαγωγικά αξιοσημείωτη αναντιστοιχία και διακύμανση μεταξύ νοητικού δυναμικού και πραγματικής επίδοσης.

Κατά τη μαθησιακή διαδικασία είναι συγκεντρωμένος, δείχνει αρκετά κινητοποιημένος και έχει εσωτερική παρώθηση να συμμετέχει, να είναι γρήγορος στις ερωτήσεις του δασκάλου, να συγκεντρώσει περισσότερους πόντους από τους συμμαθητές του (σύστημα παροχής θετικής ενίσχυσης από τον ειδικό δάσκαλο). Νιώθει μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση και ασφάλεια στο τμήμα ένταξης. Σ' αυτό πιθανότητα συμβάλλει το γεγονός ότι είναι καλύτερος από τους συμμαθητές του, όπως λέει ο ειδικός δάσκαλος. Προς το τέλος του μαθήματος, εμφανίζει σημάδια κόπωσης και χάνει τη συγκέντρωση του, σαν να βαριέται με τις δραστηριότητες. Η αλήθεια είναι ότι, όπως λέει και ο ειδικός δάσκαλος, το τμήμα είναι αρκετά ανομοιογενές όσον αφορά τις δυνατότητες και ανεπάρκειες των παιδιών, με αποτέλεσμα συχνά το παιδί να χάνει το ενδιαφέρον του λόγω έλλειψης ικανοποιητικής γνωστικής πρόκλησης.

Στη γενική τάξη παρουσιάζει ένα τελείως διαφορετικό πρόσωπο: είναι σχετικά παθητικός. Συμμετέχει συνήθως αφού δεχτεί την παραίνεση και κινητοποίηση από το δάσκαλο. Σπάνια αναλαμβάνει μόνος του πρωτοβουλία.

Δεν γνωρίζει τους μήνες με τη σειρά και κάποιες φορές μπερδεύεται στη σειριοθέτηση των ημερών. Γράφει αρκετά καθαρά, αλλά ξεχνάει τους τόνους, δυσκολεύεται στα συμπλέγματα συμφώνων και συχνά κάνει ορθογραφικά λάθη, παραλείψεις ή αντικαταστάσεις. Διαβάζει αργά, δυσκολεύεται στις σύνθετες λέξεις και στις σύνθετες προτάσεις, παραλείπει καμιά φορά λέξεις. Έχει δυσκολία στην άνετη αποκωδικοποίηση του γραπτού λόγου. Οι σύνθετες προτάσεις οι οποίες περιέχουν δευτερεύουσες προτάσεις τον δυσκολεύουν, με αποτέλεσμα να 'κολλάει' σε αυτές και να χάνει το γενικό νόημα

του κειμένου. Όπως λέει ο δάσκαλος, “μένει στο δέντρο και χάνει το δάσος”. Γενικά, στο μαθητή ο γραπτός λόγος δεν είναι ιδιαίτερα αρεστός.

Όταν διαβάζει, τονίζει κανονικά. Χρησιμοποιεί το μολύβι του ακολουθώντας τη ροή του κειμένου καθώς διαβάζει. Σε πιο σύνθετα κείμενα, δυσκολεύεται να αποδώσει με δικά του λόγια την περίληψη του νοήματος. Ο προφορικός του λόγος είναι σχετικά φτωχός, δεν χρησιμοποιεί ευρύ λεξιλόγιο (ενώ έχει μάθει πολλές λέξεις, όπως λέει και ο ειδικός δάσκαλος, δεν τις αξιοποιεί στον προφορικό λόγο) και κάνει σύντομες προτάσεις. Στις απαντήσεις του δεν είναι ιδιαίτερα αναλυτικός, αλλά αρκετά λακωνικός.

Ο ειδικός δάσκαλος μιλάει για μεγάλη βελτίωση του μαθησιακού επιπέδου του παιδιού σε σχέση με την πρώτη χρονιά στο τμήμα ένταξης. Τότε υπήρχε μεγάλη δυσκολία στο να συμβαδίσει με το γενικό επίπεδο της τάξης του και είχε ανεπάρκειες στην ανάγνωση, γραφή και αριθμητική. Ο ειδικός δάσκαλος εκφράζει την ικανοποίηση του για τη μαθησιακή πορεία του παιδιού και θεωρεί ότι σύντομα ο μαθητής θα έχει ενταχθεί πλήρως στην τάξη του και δεν θα έχει ανάγκη το τμήμα ένταξης. Ως βασικούς στόχους του προγράμματος του θεωρεί την επίτευξη της αποτελεσματικότερης οργάνωσης της εισερχόμενης πληροφορίας, τη συστηματοποίηση γραμματικών κανόνων και τύπων και την επιτυχέστερη μεταφορά γνώσης

Η κοινωνικοποίηση του είναι ομαλή και απρόσκοπτη και η κοινωνική του συμπεριφορά κατά τη συναναστροφή του με την ομάδα των συνομηλίκων δεν παρουσιάζει προβλήματα, όπως προέκυψε από την κρίση του δασκάλου και από την παρατήρηση στο διάλειμμα. Έχει καλή εικόνα για τον εαυτό και ενισχυμένη αυτοαντίληψη, γεγονός που σχετίζεται με τη δημοφιλία του μεταξύ των συμμαθητών του λόγω των δεξιοτήτων του στο ποδόσφαιρο και της ενεργής συμμετοχής του στα παιχνίδια που γίνονται στο διάλειμμα και τη γυμναστική. Γενικά ασχολείται ιδιαίτερα με τα αθλητικά.

1. 2 Ψυχομετρικά Κριτήρια

Ψυχομετρικό Κριτήριο Γλωσσικής Επάρκειας (Λ-α-Τ-ω)

Αρχικοί βαθμοί στις υποδοκιμασίες

Προφορικό Λεξιλόγιο: 14

Λεξιλόγιο Συσχετισμού: 1

Κατανόηση Ανάγνωσης: 1

Αναγνώριση Λαθών: 10

Ακολουθία Προτάσεων: 1

Συνδυασμός Προτάσεων: 5

Ανάγνωση και Κατανόηση Ιστοριών: 12

ΣΥΝΘΕΣΗ	ΑΡΧΙΚΟΙ ΒΑΘΜΟΙ	ΤΥΠΙΚΟΙ ΒΑΘΜΟΙ
Προσληπτικό Σύστημα	23	8
Οργανωτικό Σύστημα	20	6
Εκφραστικό Σύστημα	20	9
Σημασιολογικό Στοιχείο	15	10
Μορφοσυντακτικό Στοιχείο	29	7

Άθροισμα των Τ.Β. όλων των συνθέσεων: **40**

Πηλίκο Γλωσσικής Επάρκειας: 89

Συμπεράσματα από το τεστ

Η καμπύλη στο προφίλ του παιδιού παρουσιάζει διακύμανση.

δυνατότερες περιοχές (δυνατότητες/πλεονεκτήματα του μαθητή)

Οι υψηλότεροι τυπικοί βαθμοί παρατηρούνται στις παρακάτω συνθέσεις κατά φθίνουσα σειρά:

- σημασιολογικό (λεξιλόγιο, σχέσεις μεταξύ λέξεων): 10
- εκφραστικό (προφορικό λεξιλόγιο, άρθρωση): 9
- προσληπτικό (κατανόηση λόγου): 8

χαμηλότερες περιοχές (αδυναμίες/μειονεκτήματα)

Οι χαμηλότεροι τυπικοί βαθμοί παρατηρούνται στις παρακάτω συνθέσεις κατά φθίνουσα σειρά:

- μορφοσυντακτικό (κατανόηση και παραγωγή σωστών προτάσεων): 7
- οργανωτικό (ικανότητα οργάνωσης εισερχόμενης πληροφορίας και συσχετισμού της με προϋπάρχουσα γνώση): 6

δοκιμασίες όπου έγιναν τα περισσότερα λάθη

- Λεξιλόγιο Συσχετισμού (σχέση μεταξύ δύο εννοιών)
- Κατανόηση ανάγνωσης (μορφοσυντακτική επάρκεια, σύνθεση πρότασης, μεταφορά από το παρόν στο παρελθόν)
- Ακολουθία Προτάσεων (μορφοσυντακτική επάρκεια, σύνθεση παραγράφου)

Detroit Test Μαθησιακής Επάρκειας (DTLA-P: 4 - Detroit Test of Learning Aptitude)

Αρχικοί βαθμοί στις υποδοκιμασίες

Αντίθετες έννοιες: 22

Ακολουθίες σχεδίου: 53

Αναπαραγωγή Προτάσεων: 7

Αντιστροφή Γραμμάτων: 10

Αναπαραγωγή Σχεδίου: 11

Βασικές Πληροφορίες: 7

Συμβολικές Σχέσεις: 16

Ακολουθίες Λέξεων: 6

Ακολουθίες Ιστοριών: 16

ΣΥΝΘΕΣΗ	ΑΡΧΙΚΟΙ ΒΑΘΜΟΙ	ΤΥΠΙΚΟΙ ΒΑΘΜΟΙ
Λεκτικό	42	6
Μη λεκτικό	106	8
Επauξημένη Προσοχή	103	7
Περιορισμένη Προσοχή	45	9

Κινητικό	90	8
Μη κινητικό	58	7

Άθροισμα των T.B. όλων των συνθέσεων: **45**

Πηλίο Μαθησιακής Επάρκειας: 85

Συμπεράσματα από το τεστ

Η καμπύλη του προφίλ του παιδιού εμφανίζει μια σχετική διακύμανση.

δυνατότερες περιοχές (δυνατότητες/πλεονεκτήματα του μαθητή)

Οι υψηλότεροι τυπικοί βαθμοί παρατηρούνται στις παρακάτω συνθέσεις κατά φθίνουσα σειρά:

- περιορισμένη προσοχή (μακρόχρονη μνήμη, ανάκληση πληροφοριών): 9
- κινητικό (οπτικοκινητικός συντονισμός, λεπτή κινητικότητα: η πιο δυνατή περιοχή): 8
- μη λεκτικό (συμβολική-αφαιρετική σκέψη, ανάκληση συμβόλων): 8

χαμηλότερες περιοχές (αδυναμίες/μειονεκτήματα)

Οι χαμηλότεροι τυπικοί βαθμοί παρατηρούνται στις παρακάτω συνθέσεις κατά φθίνουσα σειρά:

- μη κινητικό (ελεύθερη κινητικότητα, ομιλία, αναγνώριση συμβόλων): 7
- επαυξημένη προσοχή (άμεση ανάκληση, βραχύχρονη μνήμη): 7
- λεκτικό (λεξιλόγιο, προφορικός λόγος): 6

περισσότερα λάθη

- Αναπαραγωγή προτάσεων
- Βασικές πληροφορίες
- Ακολουθίες Λέξεων (άμεση λεκτική μνήμη και προσοχή)

2. Πρόγραμμα παρέμβασης: στόχοι και δραστηριότητες

2. 1 Γενικοί Στόχοι

Ο Λ έχει ανάγκη ενίσχυσης στα εξής πεδία, όπου αναδείχθηκαν οι κυριότερες αδυναμίες του και μέσα από τα test: **λεκτικό** και **οργανωτικό**.

2. 2 Ειδικοί Στόχοι

Πιο συγκεκριμένα, πρέπει να δοθεί ιδιαίτερο βάρος στα παρακάτω:

- ✓ Εμπλουτισμός γενικού λεξιλογίου και ειδικότερα λεξιλογίου συσχετισμού
- ✓ Μορφοσυντακτική επάρκεια > ακολουθίες προτάσεων και λέξεων (σύνθεση παραγράφων και προτάσεων)
- ✓ βελτίωση της ανάγνωσης

2. 3 Προτεινόμενες δραστηριότητες

Έχοντας υπόψη τους γενικότερους στόχους και βάσει της επιμέρους, ειδικής στοχοθεσίας, σχεδιάστηκαν αρχικά οι παρακάτω δραστηριότητες:

> ΣΤΟΧΟΣ Α: Εμπλουτισμός γενικού λεξιλογίου & λεξιλογίου συσχετισμού

- Ο μαθητής δουλεύει για μια διαφημιστική εταιρεία και πρέπει να ετοιμάσει δελεαστικές διαφημίσεις για κάποια προϊόντα. Έχουμε μια έτοιμη λίστα προϊόντων. Για το κάθε ένα ο μαθητής γράφει από μόνος του 5 προτάσεις που να παρουσιάζουν με θελκτικό τρόπο τα πλεονεκτήματα του προϊόντος. Στη συνέχεια, ο δάσκαλος συνεργάζεται και συζητάει με το μαθητή για τον εμπλουτισμό αυτών των προτάσεων, εισάγοντας νέες λέξεις που να χαρακτηρίζουν το προϊόν και την ωφέλεια που προκύπτει από τη χρήση του.
- Σε συνέχεια της προηγούμενης δραστηριότητας, αφού οριστικοποιηθεί το script, διαλέγουμε την κατάλληλη μουσική υπόκρουση από μια λίστα με ηχητικά αποσπάσματα και ο μαθητής ηχογραφεί το κείμενο διαβάζοντας

το με θεατρικό τρόπο (μικρή δραματοποίηση), παράλληλα με τη μουσική επένδυση. Αυτό που προκύπτει μέσα από αυτήν τη δημιουργική διαδικασία είναι ένα διαφημιστικό μήνυμα.

- Χρησιμοποιούμε τα κυβάρια του επιτραπέζιου παιχνιδιού 'Κυβόλεξο', τα οποία έχουν γράμματα στις έδρες τους. Βάζουμε τα κυβάρια σε ένα ποτηράκι, το κουνάμε και το ρίχνουμε. Έχοντας την κλεψύδρα για την τήρηση των χρονικών ορίων και με υλικό τα γράμματα που μας έχουν 'πέσει', σχηματίζουμε όσες περισσότερες λέξεις μπορούμε.
- Δείχνουμε ζεύγη εικόνων στο παιδί που συμβολίζουν συγκεκριμένες αντίθετες έννοιες, πχ έναν ωκεανό (βαθύ) και μια λακούβα με νερό (ρηχό). Του κάνουμε ερωτήσεις ώστε να μας πει τις έννοιες που κρύβονται πίσω από τις εικόνες. Για κάθε ζευγάρι εικόνων καταγράφει τις διαφορές τους: ρηχός-βαθύς, κρύος-ζεστός, γέλιο-κλάμα, νέος-γέρος κτλ. Ο στόχος είναι το παιδί να οπτικοποιήσει τις έννοιες και να τις συσχετίσει μεταξύ τους, να τις αντιπαραβάλλει. Έπειτα μπερδεύουμε τις εικόνες και ζητούμε να βρει τα ζεύγη των αντιθέτων.
- Ως προέκταση της προηγούμενης δραστηριότητας, δείχνουμε μία εικόνα και του ζητούμε να επιλέξει μέσα από 3 άλλες εικόνες, ποια είναι η αντίθετη της: πχ δείχνουμε μια εικόνα με έναν ηλικιωμένο και πρέπει να επιλέξει την εικόνα με το μωρό. Στη συνέχεια του δίνουμε προτάσεις με δύο κενά, στα οποία πρέπει να συμπληρώσει τη σωστή λέξη από ένα ζευγάρι αντιθέτων, π.χ.: Όταν έχει καύσωνα το καλοκαίρι, φοράμε.....ρούχα. Το χειμώνα όμως που κάνει κρύο, πρέπει να φοράμε.....ρούχα. (δροσερά-ζεστά)

> ΣΤΟΧΟΣ Β: *Μορφοσυντακτική επάρκεια – σύνθεση προτάσεων & παραγράφων*

- Μαθαίνουμε από το παιδί ποιά είναι τα αγαπημένα του πράγματα, καθώς και τα αγαπημένα αντικείμενα των μελών της οικογένειας (της μαμάς και του μπαμπά ή των αδελφών του) και των φίλων του. Έπειτα του ζητούμε να μας περιγράψει τι κάνουν με αυτά τα αντικείμενα όλοι αυτοί, πώς τα χρησιμοποιούν. Παίρνουμε τις προτάσεις που σχηματίστηκαν, μπερδεύουμε τις λέξεις και ζητούμε από το παιδί να τις βάλει στη σωστή σειρά.
- Έχουμε έναν χάρτη του κρυμμένου θησαυρού κομμένο σε 5 κομμάτια που τον έγραψαν οι πειρατές. Σε κάθε κομμάτι του χάρτη υπάρχουν μπερδεμένες λέξεις που πρέπει να μπουν στη σειρά για να φτιάξουν μια οδηγία. Πρέπει να σχηματίσουμε αυτές τις 5 προτάσεις-οδηγίες για να βρούμε πού είναι κρυμμένος ο θησαυρός των πειρατών.
- Διαβάζουμε στο παιδί ένα παραμύθι με απλή δομή και ακολουθία γεγονότων. Συζητάμε με το παιδί για την υπόθεση του παραμυθιού και του κάνουμε ερωτήσεις. Έπειτα του δίνουμε 3 προτάσεις μπερδεμένες, βασισμένες στο παραμύθι, ώστε να αναπλάσει την ιστορία. Σταδιακά προχωράμε από τις 3 στις 4 και έπειτα στις 5 προτάσεις.
- Επιλέγουμε 4 κείμενα από τα αντίστοιχα βιβλία της τάξης. Του ζητούμε να το διαβάσει από μέσα του και μετά φωναχτά και μετά να βάλει στη σειρά κάποιες προτάσεις που του δίνουμε, ώστε να αποδίδεται το νόημα του κειμένου. Στα πρώτα 2 κείμενα το παιδί μπορεί να κοιτάει μέσα στο κείμενο, αλλά στα 2 τελευταία κείμενα προσπαθεί να το κάνει από μνήμης.

> ΣΤΟΧΟΣ Γ: Βελτίωση ανάγνωσης

- Δίνουμε διάφορες τρισύλλαβες λέξεις στο παιδί γραπτά, πχ άνεμος, βαλίτσα. Του ζητούμε 1. να διαβάσει τις λέξεις παραλείποντας την 1η συλλαβή, έπειτα την τελευταία συλλαβή και τέλος τη μεσαία συλλαβή. Αφού τις διαβάξει, θα τις γράφει παραλείποντας την αντίστοιχη συλλαβή. Εφόσον η δραστηριότητα αυτή εξελιχθεί με επιτυχία, δίνουμε λέξεις προφορικά αυτή τη φορά και του ζητούμε να κάνει πάλι το ίδιο.
- Χρήση 'εξωσχολικών' κειμένων για ανάγνωση: συγκεκριμένα άρθρα από αθλητικές εφημερίδες, λόγω ενδιαφέροντος του μαθητή για το ποδόσφαιρο. Ο μαθητής υποδύεται τον αθλητικό δημοσιογράφο. Αυτό το κάνει αρχικά σε ατομική βάση και έπειτα με το δάσκαλο συνεργατικά. Είναι και οι δύο αθλητικογράφοι και κάνουν εκπομπή στο ραδιόφωνο μαζί. Διαβάζουν τις προτάσεις εναλλάξ.
- Χρήση κόμικς αγαπημένων στο παιδί (Ποπάυ, Ντόναλντ Ντάκ κτλ.). Διαλέγουμε μια ιστορία και 2 ή 3 παιδιά αναλαμβάνουν έναν ρόλο, έναν χαρακτήρα του κόμικ ή το ίδιο παιδί αναλαμβάνει 2 ρόλους, αλλάζοντας τη φωνή του κάθε φορά. Το καθένα διαβάζει το μέρος του, όσο μπορεί καλύτερα, για να καταλάβουν την ιστορία και τα παιδιά που παρακολουθούν ως ακροατές. Επιστρατεύουμε τη θεατρικότητα μας, ώστε το παιδί να αισθανθεί ότι η ιστορία που διαβάζουμε είναι πιο 'αληθινή' και 'ζωντανή' και να κινητοποιηθεί εσωτερικά.

3. Οριστικό πρόγραμμα παρέμβασης

3. 1 Γενικό πλαίσιο

Έπειτα από συνεργασία με την υπεύθυνη καθηγήτρια του μαθήματος, κ. Τζουριάδου, ορίστηκε το εξής γενικό πλαίσιο παρέμβασης: Δεν προτιμώνται μεμονωμένες ασκήσεις αλλά αντιθέτως, τα μαθησιακά έργα θα πρέπει να δομηθούν στη βάση επιλεγμένων αφηγηματικών κειμένων της Α' Δημοτικού. Τα κείμενα αυτά θα αποτελέσουν το εφελτήριο και την αφετηρία για να δουλεύουν τα γραμματικά και συντακτικά στοιχεία, το λεξιλόγιο και η αφήγηση. Σε σχέση με τη χρήση της μουσικής, προτείνεται η αξιοποίηση της ως μέσο χαλάρωσης σε ενδιάμεσα μικρά διαλείμματα, αλλά όχι στη διάρκεια του μαθήματος.

Με βάση τις παραπάνω κατευθυντήριες γραμμές, το πρόγραμμα παρέμβασης καταρτίζεται στους παρακάτω άξονες, κατόπιν αναπροσαρμογής και διασκευής των αρχικών προτεινόμενων δραστηριοτήτων. Κατ' αρχάς, η πρώτη ύλη των μαθημάτων είναι 5 κείμενα , 5 απλές ιστορίες με ξεκάθαρα και προσιτά θέματα. Τα κείμενα αυτά προέρχονται από τα σχολικά βιβλία γλώσσας της α' και β' δημοτικού και από τις “Προσαρμογές αναλυτικών προγραμμάτων για το μάθημα της γλώσσας στο δημοτικό” (τεύχος Β', Υποστηρικτικό υλικό για μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες, συγγραφείς: Καρακίτσος, Α., Ευκαρπίδης, Π. & Αναγνωστοπούλου, Ε.)

Οι τίτλοι των κειμένων είναι οι εξής: 1. “Ιστορίες της Ποντικούπολης”, 2. “Νεαροί μαθητές αναλαμβάνουν δράση!”, 3. “Ο Ρήγας καπετάνιος”, 4. “Η τηλεόραση στο χωριό του γέλιου” και 5. “Μια συντροφιά αληθινοί φίλοι”.

3. 2 Δραστηριότητες

Τα κείμενα αποτελούν τη βάση κάθε δώρου μαθήματος με το παιδί. Εκκινώντας από το κείμενο, ακολουθείται κάθε φορά η ίδια αλληλουχία δραστηριοτήτων, οπότε σταδιακά ο μαθητής εξοικειώνεται με την όλη διαδικασία και την ακολουθία των ασκήσεων. Πιο συγκεκριμένα, σε κάθε κείμενο δουλεύονται τα εξής είδη μαθησιακών έργων ανά κατηγορία στόχου:

Α. Ανάγνωση και κατανόηση περιεχομένου

- Πρώτα διαβάζουμε εμείς το κείμενο στο μαθητή, ενώ ο μαθητής παρακολουθεί από μέσα. Έπειτα ο μαθητής διαβάζει από μέσα του το κείμενο (σιωπηρή ανάγνωση) και μετά το διαβάζει μεγαλόφωνα, όσο πιο αργά και καθαρά μπορεί.
- Ξαναδιαβάζει το κείμενο, αλλάζοντας τη φωνή του (imagination visualisation).
- Εντοπίζουμε τους κεντρικούς χαρακτήρες, το κεντρικό γεγονός και το αποτέλεσμα.
- Βρίσκουμε την κεντρική ιδέα κάθε παραγράφου. Κυκλώνουμε τις πιο συχνά απαντούμενες λέξεις ή τις λέξεις που είναι οι σημαντικότερες για το νόημα. Οι λέξεις αυτές θα μας καθοδηγήσουν ώστε να διαλέγουμε το σωστό πλαγιότιτλο για κάθε παράγραφο, μέσα από 3 επιλογές.
- Συζήτηση πάνω στο κείμενο, μέσα από προφορικές ερωτήσεις. Υπογραμμίζουμε την απάντηση για κάθε ερώτηση, μέσα στο κείμενο.
- Προτάσεις ανακατεμένες που πρέπει να ιεραρχηθούν με τη σωστή χρονική σειρά με βάση το κείμενο (αντιστροφή της φυσιολογικής συνέχειας της ιστορίας).

Β. Γενικό λεξιλόγιο και λεξιλόγιο συσχετισμού

- Ο μαθητής γράφει από μνήμης λέξεις που θυμάται μέσα από το κείμενο. Φτιάχνει προφορικά προτάσεις με αυτές τις λέξεις. Έπειτα εντοπίζει τις λέξεις μέσα στο κείμενο και διαβάζει τις προτάσεις στις οποίες περιέχονται.
- Παιχνίδια με ζευγάρια αντίθετων λέξεων. Δίνουμε μια λίστα με επιλεγμένες λέξεις μέσα από το κείμενο. Δείχνουμε διάφορες εικόνες - ως μέσα οπτικοποίησης του νοήματος - που σχετίζονται με αυτές τις λέξεις, τις συζητάμε και κατανοούμε το εννοιολογικό τους περιεχόμενο. Δείχνουμε στο παιδί ένα άλλο σετ εικόνων και του ζητούμε να εντοπίσει τις αντίθετες έννοιες, αντιστοιχίζοντας τις εικόνες κατά ζεύγη.

Γ. Μορφοσυντακτική επάρκεια: σύνταξη προτάσεων

- Αναδιατυπώνουμε προτάσεις του κειμένου και αφήνουμε ένα ή δύο κενά. Ο μαθητής πρέπει να συμπληρώσει τις λέξεις που λείπουν (ρήμα, ουσιαστικό ή επίθετο), με βάση το νόημα του κειμένου.

- Παίρνουμε προτάσεις του κειμένου και τις ξαναγράφουμε στον πληθυντικό ή στον ενικό αριθμό.
- Παίρνουμε προτάσεις του κειμένου και αλλάζουμε το γένος του υποκειμένου.

3. 3 Φύλλα εργασιών

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

“Ιστορίες της ποντικούπολης”

A.

- Θα διαβάσω πρώτα εγώ το κείμενο. Εσύ θα παρακολουθείς από μέσα το κείμενο και θα με ακούς.
- Διάβασε το κείμενο από μέσα σου.
- Διάβασε το κείμενο δυνατά, αργά και καθαρά.
- Γίνε ηθοποιός και άλλαξε τη φωνή σου: Παίξε ρόλους και διάβασε το κείμενο διαφορετικά από το συνηθισμένο σου τρόπο, αλλάζοντας τη φωνή σου.

Διάβασε το κείμενο σαν να ήσουν:

- καθηγητής και δίνεις διάλεξη σε πολύ κόσμο,

- παππούς που διαβάζει στα εγγόνια του

- δημοσιογράφος που εκφωνεί τις ειδήσεις στην τηλεόραση

© Original Artist
Reproduction rights obtainable from
www.CartoonStock.com

Ποιος είναι ο πρωταγωνιστής της ιστορίας;

Ποιο σημαντικό γεγονός συμβαίνει στην ιστορία;

Τι αποτέλεσμα είχε αυτό το γεγονός;

- Βάλε νούμερα στις παραγράφους του κειμένου.
- Σε κάθε παράγραφο κύκλωσε τις λέξεις που χρησιμοποιούνται πιο συχνά (αν υπάρχουν...).
- Διάλεξε τον πιο ταιριαστό τίτλο για κάθε παράγραφο:

1

- A. Ο τεμπέλης και υπναράς ποντικός.
- B. Βροχερός καιρός στην Ποντικούπολη.
- Γ. Ο καλύτερος μαθητής του ποντικοσχολείου.

2

- A. Ένα περίεργο όνειρο
- B. Δελτίο καιρού
- Γ. Ο Χουζούρης κυνηγάει την Αλφαβήτα

3

- A. Οι μαθητές βλέπουν τον καιρό με περιέργεια.
- B. Χουζούρης, ο καλύτερος μαθητής!
- Γ. Ο Χουζούρης σταματάει το σχολείο.

- Γιατί τον ποντικό της ιστορίας τον λέγανε Χουζούρη;
- Ποιο μήνυμα έδωσε η Αλφαβήτα στο Χουζούρη;
- Πώς έγινε ο Χουζούρης ο καλύτερος μαθητής στην τάξη;
- Τι είπαν τα άλλα ποντίκια για την αλλαγή του Χουζούρη;

- Βάλε τις προτάσεις στη σωστή χρονική σειρά, βάζοντας νούμερα:

✓

Ο Χουζούρης έγινε ο καλύτερος μαθητής.

- ✓ Η Αλφαβήτα είπε στο Χουζούρη ότι χωρίς γράμματα, θα είναι ξύλο απελέκητο.
- ✓ Όταν τα άλλα ποντίκια πήγαιναν σχολείο, ο Χουζούρης κοιμόταν.
- ✓ Ένα βράδυ, η Άλφαβητα επισκέφτηκε το Χουζούρη στο όνειρο του.

B

- Γράψε όλες λέξεις θυμάσαι μέσα από το κείμενο.
- Φτιάξε προτάσεις με αυτές τις λέξεις.
- Βρες τις λέξεις μέσα στο κείμενο και υπογράμμισε τις. Διάβασε τις προτάσεις στις οποίες βρίσκονται οι λέξεις.
- Οι λέξεις του πίνακα βρίσκονται μέσα στο κείμενο. Αφού τις εντοπίσεις μέσα στο κείμενο, βρες τις αντίθετες τους:

τεμπέλης ? 	
περίεργος ? 	

αγράμματος ? 	
όνειρο ? 	
ο καλύτερος ? 	

Γ

○ Συμπλήρωσε τα κενά στις προτάσεις:

- ✓ Ό, τι και να έκανε, βροχή ή χαλάζι,
ο Χουζούρης κοιμόταν.
- ✓ Ο Χουζούρης έτρεχε στο όνειρο του, γιατί
τονη Αλφαβήτα.

- ✓ Η Αλφαβήτα έδωσε έναστο Χουζούρη: ο αγράμματος άνθρωπος είναι ξύλο απελέκητο.

○ **Γράψε τις προτάσεις στον ενικό ή στον πληθυντικό αριθμό:**

- ✓ Το όνειρο που είδα χθες ήταν περίεργο.
.....
✓ Οι συμμαθητές του τον έβλεπαν με περιέργεια.
.....
✓ Οι φίλοι του Χουζούρη πήγαιναν στο σχολείο.
.....

○ **Γράψε τις προτάσεις στον ενικό ή στον πληθυντικό αριθμό:**

- ✓ Το όνειρο που είδα χθες ήταν περίεργο.
.....
✓ Οι συμμαθητές του τον έβλεπαν με περιέργεια.
.....
✓ Οι φίλοι του Χουζούρη πήγαιναν στο σχολείο.
.....

○ Γράψε τις προτάσεις από το αρσενικό στο θηλυκό γένος.

✓ Από τότε έγινε ο καλύτερος μαθητής στην τάξη.

✓
Τον τεμπέλη ποντικό τον έλεγαν Γιώργο.

✓
Ο φίλος του πήγαινε στο σχολείο.

.....

ΚΕΙΜΕΝΟ 2 :

“Νεαροί μαθητές αναλαμβάνουν δράση!”

A.

- Θα διαβάσω πρώτα εγώ το κείμενο. Εσύ θα παρακολουθείς από μέσα το κείμενο και θα με ακούς.
- Διάβασε το κείμενο από μέσα σου.
- Διάβασε το κείμενο δυνατά, αργά και καθαρά.
- Γίνε ηθοποιός και άλλαξε τη φωνή σου: Παίξε ρόλους και διάβασε το κείμενο διαφορετικά από το συνηθισμένο σου τρόπο, αλλάζοντας τη φωνή σου.

Διάβασε το κείμενο σαν να ήσουν:

- καθηγητής και δίνεις διάλεξη σε πολύ κόσμο,

- παππούς που διαβάζει στα εγγόνια του

- δημοσιογράφος που εκφωνεί τις ειδήσεις στην τηλεόραση

Ποιος είναι ο πρωταγωνιστής της ιστορίας;

Ποιο σημαντικό γεγονός συμβαίνει στην ιστορία;

Τι αποτέλεσμα είχε αυτό το γεγονός;

- Βάλε νούμερα στις παραγράφους του κειμένου.
- Σε κάθε παράγραφο κύκλωσε τις λέξεις που χρησιμοποιούνται πιο συχνά (αν υπάρχουν...).
- Διάλεξε τον πιο ταιριαστό τίτλο για κάθε παράγραφο:

1

- A. Οι μαθητές αποφασίζουν να αναλάβουν δράση.
- B. Οι μαθητές παίζουν στο δασάκι.
- Γ. Τα πουλιά του δάσους.

2

- A. Οι γονείς ξεκινούν να μαζεύουν τα σκουπίδια.
B. Επιχείρηση “μάζεμα σκουπιδιών”.
Γ. Τα παιδιά μαζεύουν τα μπουκάλια από το δασάκι.

3

- A. Η ταμπέλα στο δασάκι.
B. Το δασάκι γίνεται σκουπιδότοπος.
Γ. Οι μαθητές παίζουν στο δασάκι.

- ☐ Γιατί ζήτησαν τα παιδιά σακούλες και γάντια από τους γονείς τους;
- ☐ Τι έγραφε η ταμπέλα που κρέμασαν τα παιδιά στην είσοδο του δάσους;
- ☐ Γιατί το δασάκι είναι σημαντικό για τη γειτονιά;
- ☐ Βάλε τις προτάσεις στη σωστή χρονική σειρά, βάζοντας νούμερα:
 - ✓ Τα παιδιά κρέμασαν μια ταμπέλα στην είσοδο του δάσους.
 - ✓ Τα παιδιά μάζεψαν τα σκουπίδια με σακούλες και γάντια.
 - ✓ Οι μεγάλοι δεν έκαναν τίποτα για τα σκουπίδια στο δάσος.
 - ✓ Οι μαθητές αποφάσισαν να καθαρίσουν το δασάκι.

B

- ☐ Γράψε όσες λέξεις θυμάσαι μέσα από το κείμενο.
- ☐ Φτιάξε προτάσεις με αυτές τις λέξεις.

- Βρες τις λέξεις μέσα στο κείμενο και υπογράμμισε τις. Διάβασε τις προτάσεις στις οποίες βρίσκονται οι λέξεις.
- Οι λέξεις του πίνακα βρίσκονται μέσα στο κείμενο. Αφού τις εντοπίσεις μέσα στο κείμενο, βρες τις αντίθετες τους:

νεαρός ?	
οι μεγάλοι ?	
αρχίζω ?	
πλάι ?	

Γ

○ Συμπλήρωσε τα κενά στις προτάσεις:

- ✓ Επειδή οι μεγάλοι δεν έκαναν τίποτα, οι μαθητές ανέλαβαν.....
- ✓ Όταν είδαν το αποτέλεσμα, δενστα μάτια τους!
- ✓ Αφού καθάρισαν το δάσος, οι μαθητέςστην είσοδο μια ταμπέλα.

○ **Γράψε τις προτάσεις στον ενικό ή στον πληθυντικό αριθμό:**

- ✓ Γέμισαν τις σακούλες με χαρτιά.
.....
- ✓ Τα παιδιά μάζεψαν τα μπουκάλια και τα χαρτιά στις σακούλες.
.....
- ✓ Το δάσος μας χαρίζει οξυγόνο.
.....

○ **Γράψε τις προτάσεις από το αρσενικό στο θηλυκό γένος.**

- ✓ Η μικρή μαθήτριά έπαιζε στο δασάκι.
.....
- ✓ Κανείς δεν πίστευε στο αποτέλεσμα.
.....

ΚΕΙΜΕΝΟ 3 :

“Ο Ρήγας καπετάνιος”

A.

- Θα διαβάσω πρώτα εγώ το κείμενο. Εσύ θα παρακολουθείς από μέσα το κείμενο και θα με ακούς.
 - Διάβασε το κείμενο από μέσα σου.
 - Διάβασε το κείμενο δυνατά, αργά και καθαρά.
 - Γίνε ηθοποιός και άλλαξε τη φωνή σου: Παίξε ρόλους και διάβασε το κείμενο διαφορετικά από το συνηθισμένο σου τρόπο, αλλάζοντας τη φωνή σου.
- Διάβασε το κείμενο σαν να ήσουν:

- καθηγητής και δίνεις διάλεξη σε πολύ κόσμο,

- παππούς που διαβάζει στα εγγόνια του

- δημοσιογράφος που εκφωνεί τις ειδήσεις στην τηλεόραση

©OriginalArtist
Reproduction rights obtainable from
www.CartoonStock.com

Ποιος είναι ο πρωταγωνιστής της ιστορίας;

Ποιο σημαντικό γεγονός συμβαίνει στην ιστορία;

Τι αποτέλεσμα είχε αυτό το γεγονός;

- Κάποιες παράγραφοι έχουν αριθμούς.
- Σε αυτές τις παραγράφους κύκλωσε τις λέξεις που χρησιμοποιούνται πιο συχνά (αν υπάρχουν...).
- Διάλεξε τον πιο ταιριαστό τίτλο για κάθε μία από αυτές τις παραγράφους:

1

- A. Ο Ρήγας και η παρέα του επιστρέφουν από τη βόλτα με τη βάρκα.
- B. Ο Ρήγας και λίγα παιδιά ξεκινούν ένα ταξίδι με τη βάρκα.
- Γ. Η βαρκούλα στην ακρογιαλιά.

2

- A. Ξεκινάει μια ψιλή βροχούλα.
- B. Βγαίνει ο ήλιος μετά τη βροχή.
- Γ. Ο καιρός χάλασε και έπιασε μπόρα.

3

- A. Ο Σγουρός σώζει τα παιδιά.
- B. Η βάρκα βουλιάζει.
- Γ. Τα παιδιά συναντούν στη θάλασσα το Σγουρό τον ψαρά.

- Γιατί ο Ρήγας και τα άλλα παιδιά πήραν την ξένη βάρκα;
- Ποιος ήταν ο ιδιοκτήτης αυτής της βάρκας;
- Γιατί κινδύνεψαν τα παιδιά στη βάρκα;

- Βάλε τις προτάσεις στη σωστή χρονική σειρά, βάζοντας νούμερα:

- ✓ Ο Σγουρός έβγαλε τα παιδιά στην ακρογιαλιά.
- ✓ Ο Ρήγας δεν ήξερε τι να κάνει.
- ✓ Άρχισε να βρέχει και να φυσάει.
- ✓ Οι μαθητές αποφάσισαν να καθαρίσουν το δασάκι.

B

- Γράψε όσες λέξεις θυμάσαι μέσα από το κείμενο.
- Φτιάξε προτάσεις με αυτές τις λέξεις.
- Βρες τις λέξεις μέσα στο κείμενο και υπογράμμισε τις. Διάβασε τις προτάσεις στις οποίες βρίσκονται οι λέξεις.
- Οι λέξεις του πίνακα βρίσκονται μέσα στο κείμενο. Αφού τις εντοπίσεις μέσα στο κείμενο, βρες τις αντίθετες τους:

μουσκεμένος ?	
--	--

δυνατός αέρας ?	
δεμένη ?	
κάτασπρο ?	
ζύγωσαν ?	

Γ

- Συμπλήρωσε τα κενά στις προτάσεις:
- ✓ Λίγα παιδιά πήγαν μαζί με το Ρήγα καιμέσα στη βάρκα.
 - ✓ Όταν άρχισε ναδυνατός αέρας, η βάρκα πήγαινε εδώ και 'κει.
 - ✓ Τα παιδιά.....μέσα στη βάρκα καιτο σκοινί.

- **Γράψε τις προτάσεις στον ενικό ή στον πληθυντικό αριθμό:**

- ✓ Τα παιδιά παίρνουν τη βάρκα και τραβούν μακριά.
.....
- ✓ Τι ωραία που πηγαίνει η βαρκούλα!!
.....
- ✓ Ο ψαράς τους έβγαλε στην ακρογιαλιά.
.....

- **Γράψε τις προτάσεις από το αρσενικό στο θηλυκό γένος.**

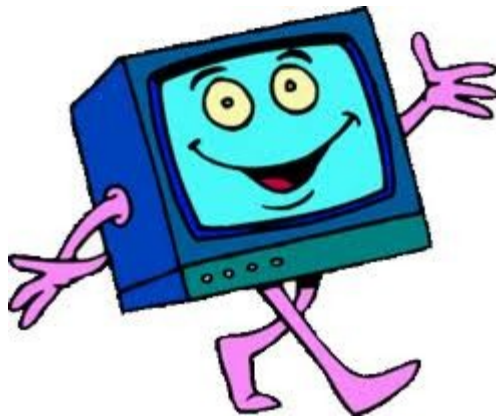
- ✓ Όλοι τους είναι καταμουσκεμένοι.
.....

✓ Η γυναίκα πήρε τη βάρκα της και τράβηξε μακριά.

.....
✓ Ο φίλος μου πρώτη φορά είδε να πέφτει τόσο νερό.

.....

ΚΕΙΜΕΝΟ 4 :

“Η τηλεόραση στο χωριό του γέλιου”

A.

- ☐ Θα διαβάσω πρώτα εγώ το κείμενο. Εσύ θα παρακολουθείς από μέσα το κείμενο και θα με ακούς.
- ☐ Διάβασε το κείμενο από μέσα σου.
- ☐ Διάβασε το κείμενο δυνατά, αργά και καθαρά.

○ **Γίνε ηθοποιός και άλλαξε τη φωνή σου:** Παίξε ρόλους και διάβασε το κείμενο διαφορετικά από το συνηθισμένο σου τρόπο, αλλάζοντας τη φωνή σου.

Διάβασε το κείμενο σαν να ήσουν:

1. καθηγητής και δίνεις διάλεξη σε πολύ κόσμο,

2. παππούς που διαβάζει στα εγγόνια του

3. δημοσιογράφος που εκφωνεί τις ειδήσεις στην τηλεόραση

© Original Artist
Reproduction rights obtainable from
www.CartoonStock.com

Ποιος είναι ο πρωταγωνιστής της ιστορίας;

Ποιο σημαντικό γεγονός συμβαίνει στην ιστορία;

Τι αποτέλεσμα είχε αυτό το γεγονός;

- Κάποιες παράγραφοι έχουν αριθμούς.
- Σε αυτές τις παραγράφους κύκλωσε τις λέξεις που χρησιμοποιούνται πιο συχνά (αν υπάρχουν...).
- Διάλεξε τον πιο ταιριαστό τίτλο για κάθε μία από αυτές τις παραγράφους:

1

- A. Οι επιστήμονες ανακαλύπτουν την τηλεόραση.
- B. Η τηλεόραση, ένα απίθανο κουτί.
- Γ. Μια τηλεόραση μέσα στο κουτί.

2

- A. Οι άνθρωποι παραξενεύονται με την τηλεόραση.
- B. Η τηλεόραση μπαίνει σε κάποια σπίτια του χωριού.
- Γ. Η τηλεόραση γίνεται συνήθεια στο χωριό.

3

- A. Κανείς δεν παραξενεύεται πια με την τηλεόραση.
B. Οι γιαγιάδες λένε παραμύθια στα εγγόνια τους.
Γ. Μερικοί όμως παραξενεύονταν ακόμη.

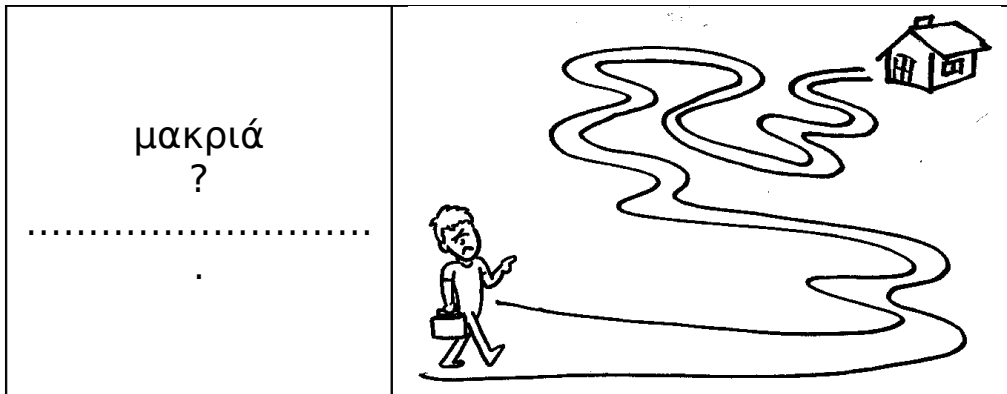
- Ποιες αλλαγές έφερε στη ζωή των ανθρώπων η τηλεόραση;
- Γιατί οι άνθρωποι δεν παραξενεύονταν με την τηλεόραση μετά από κάποιο καιρό;
- Γιατί τα παιδιά νύσταζαν το πρωί στο σχολείο;
- Βάλε τις προτάσεις στη σωστή χρονική σειρά, βάζοντας νούμερα:
 - ✓ Τα παιδιά δεν έπαιζαν πια ως αργά το βράδυ.
 - ✓ Η τηλεόραση μπήκε σε όλα τα σπίτια.
 - ✓ Η ζωή ήταν όμορφη στο χωριό του γέλιου.
 - ✓ Η τηλεόραση έγινε συνήθεια για τους κατοίκους του χωριού.

B

- Γράψε όλες λέξεις θυμάσαι μέσα από το κείμενο.
- Φτιάξε προτάσεις με αυτές τις λέξεις.
- Βρες τις λέξεις μέσα στο κείμενο και υπογράμμισε τις. Διάβασε τις προτάσεις στις οποίες βρίσκονται οι λέξεις.
- Οι λέξεις του πίνακα βρίσκονται μέσα στο κείμενο. Αφού τις εντοπίσεις μέσα στο κείμενο, βρες τις αντίθετες τους:

ήσυχά ? 	
αργά ? 	
γέλιο ? 	
ζωή ? 	

Γ

- Συμπλήρωσε τα κενά στις προτάσεις:
- ✓ Μεγάλοι και μικροί ήταν ξένοιαστοι στο χωριό του γέλιου και η ζωή.....όμορφα.
 - ✓ Τα παιδιά δεν ήθελαν να ακούν παραμύθια κι αυτό.....τις γιαγιάδες.
 - ✓ Οι επιστήμονες ήταν αυτοί πουτην τηλεόραση.

- **Γράψε τις προτάσεις στον ενικό ή στον πληθυντικό αριθμό:**

- ✓ Το πρωί στην τάξη το παιδί νύσταζε ακόμη.
-
- ✓ Οι γιαγιάδες παραξενεύονταν, γιατί τα παιδιά δεν ήθελαν να ακούσουν παραμύθια.
-
-
-

- ✓ Πώς μπορούσε το κουτί να κάνει αυτό το πράγμα;

.....

○ **Γράψε τις προτάσεις από το αρσενικό στο θηλυκό γένος.**

- ✓ Ο εγγονός δεν άκουγε παραμύθια από τη γιαγιά.

.....

- ✓ Η δασκάλα δεν παραξενευόταν που ο μαθητής κοιμόταν στην τάξη.

.....

.....

- ✓ Οι μεγάλοι δούλευαν στα χωράφια τους ξένοιαστα.

.....

ΚΕΙΜΕΝΟ 5 :

“Μια συντροφιά αληθινοί φίλοι”

A.

- Θα διαβάσω πρώτα εγώ το κείμενο. Εσύ θα παρακολουθείς από μέσα το κείμενο και θα με ακούς.
- Διάβασε το κείμενο από μέσα σου.
- Διάβασε το κείμενο δυνατά, αργά και καθαρά.
- Γίνε ηθοποιός και άλλαξε τη φωνή σου: Παίξε ρόλους και διάβασε το κείμενο διαφορετικά από το συνηθισμένο σου τρόπο, αλλάζοντας τη φωνή σου.

Διάβασε το κείμενο σαν να ήσουν:

4. καθηγητής και δίνεις διάλεξη σε πολύ κόσμο,

5. παππούς που διαβάζει στα εγγόνια του

6. δημοσιογράφος που εκφωνεί τις ειδήσεις στην τηλεόραση

Ποιος είναι ο πρωταγωνιστής της ιστορίας;

Ποιο σημαντικό γεγονός συμβαίνει στην ιστορία;

Τι αποτέλεσμα είχε αυτό το γεγονός;

- Κάποιες παράγραφοι έχουν αριθμούς.
- Σε αυτές τις παραγράφους κύκλωσε τις λέξεις που χρησιμοποιούνται πιο συχνά (αν υπάρχουν...).
- Διάλεξε τον πιο ταιριαστό τίτλο για κάθε μία από αυτές τις παραγράφους:

1

- A. Ο δυστυχισμένος γέρος του δάσους.
- B. Ένας γέρος που ζούσε μόνος στο δάσος.
- Γ. Ένας σιωπηλός γέρος με την καλύτερη συντροφιά του κόσμου.

2

- A. Βραδιές παραμυθιών και τραγουδιών στο δάσος.
- B. Ο αγέρας φυσούσε δυνατά στο δάσος.
- Γ. Τα παραμύθια του γέρου.

3

- A. Οι φίλοι του γέρου τον πλησιάζουν καθώς αυτός γερνάει.
- B. Ο γέρος μαζεύει τους καρπούς από τα δέντρα.
- Γ. Ο γέρος περπατάει μαζί με τα δέντρα.

- Ποια ήταν η συντροφιά του γέρου;
- **Ποιο ήταν το χάρισμα του γέρου;**
- Τι έγινε αφού πέθανε ο γέρος;
- Βάλε τις προτάσεις στη σωστή χρονική σειρά, βάζοντας νούμερα:
 - ✓ Εκεί που ήταν το καλύβι του γέρου, φύτεψε ένα πανέμορφο δέντρο.

- ✓ Καθώς περνούσαν τα χρόνια, τα δέντρα πλησιάζαν στο καλύβι του γέρου.
- ✓ Μια φορά κι έναν καιρό ζούσε στο δάσος ένας σιωπηλός γέρος.
- ✓ Η συντροφιά του ήταν τα πλάσματα του δάσους.

B

- Γράψε όσες λέξεις θυμάσαι μέσα από το κείμενο.
- Φτιάξε προτάσεις με αυτές τις λέξεις.
- Βρες τις λέξεις μέσα στο κείμενο και υπογράμμισε τις.
- Διάβασε τις προτάσεις στις οποίες βρίσκονται οι λέξεις.
- Οι λέξεις του πίνακα βρίσκονται μέσα στο κείμενο. Αφού τις εντοπίσεις μέσα στο κείμενο, βρες τις αντίθετες τους:

δυστυχισμένος ? 	
---	--

πεινασμένος ? 	 A black and white line drawing of a young boy with a sad, hungry expression. He is looking down at his hands. Above him is a thought bubble containing various food items: a slice of pizza, a whole pizza, a hamburger, a hot dog, and some vegetables like a carrot and a leafy green.
βαθιά ? 	 A photograph showing a deep underwater scene. Sunlight rays penetrate the dark blue water from the surface, creating a dramatic effect. The water is very clear and deep.
αληθινοί ? 	 A photograph of a young child with blonde hair, wearing a light-colored jacket, sitting on a stone ledge. Next to the child is a tabby cat, looking towards the camera. The background shows a wooden structure, possibly a door or window frame.

- Συμπλήρωσε τα κενά στις προτάσεις:
- ✓ Πέρασαν τα χρόνια, ήρθαν τα βαθιά γεράματα και ο γέρος μια μέρα.....τα μάτια του.
 - ✓ Ο γέρος κρατούσε το χάρισμα του.....απ' τους ανθρώπους.
 - ✓ Όλοι πίστευαν ότι ο γέρος ήταν μόνος, αλλά αυτός είχε την καλύτερη.....του κόσμου.

- **Γράψε τις προτάσεις στον ενικό ή στον πληθυντικό αριθμό:**

- ✓ Η καλή νεράιδα είχε δώσει στο γέρο ένα μεγάλο χάρισμα.
.....
- ✓ Τα βράδια, τα δέντρα και τα πουλιά έλεγαν παραμύθια και τραγούδια.

-
-
- ✓ Τα ζωντανά, τα πλάσματα και τα δέντρα του δάσους είχαν μαζευτεί γύρω από το καλύβι του γέρου.
-
-

○ **Γράψε τις προτάσεις από το αρσενικό στο θηλυκό γένος.**

- ✓ Ο γέρος μιλούσε με το φίλο του το δέντρο.
-
- ✓ Οι φίλοι του του λέγανε ιστορίες για μάγισσες, βασιλόπουλα, φτωχούς και πλούσιους.
-
-
- ✓ Ο γέρος είχε χάσει τη μιλιά του από μικρός, αλλά δεν ήταν μόνος.
-
- ...

4. Καταγραφή παρέμβασης και παρατηρήσεις πάνω στην εφαρμογή

Η παρέμβαση έλαβε χώρα στη διάρκεια 10 διδακτικών ωρών, κατανεμημένων σε 5 διαφορετικές συναντήσεις με το μαθητή, σε αίθουσα του σχολείου του. Η εμπειρία της παρέμβασης οδήγησε στην καταγραφή παρατηρήσεων και σε διαπιστώσεις σχετικά με το προφίλ του παιδιού, τα αδύναμα και δυνατά σημεία του και τις στρατηγικές που ακολουθεί κατά την προσέγγιση των δραστηριοτήτων.

Σε γενικές γραμμές είναι απρόσεχτος και βιαστικός στις απαντήσεις του. Υπάρχει πρόβλημα με την ορθογραφία και με την εκφραστική ανάγνωση. Το δυνατό του σημείο είναι οι μετατροπές προτάσεων από τον ενικό στον πληθυντικό αριθμό, αλλά και η εύρεση των σωστών τίτλων στις παραγράφους.

Στο δεύτερο μάθημα, όταν ο μαθητής είδε ότι ο τύπος των ασκήσεων παραμένει ο ίδιος, είπε “πάλι τα ίδια θα κάνουμε;” Επίσης, ο ίδιος είπε, κάποια στιγμή, ότι δεν είναι καλός στη γλώσσα. Γενικώς δείχνει ότι έχει ανάγκη την επιβράβευση και φανερώνει μεγάλη ικανοποίηση όταν ανταποκρίνεται με επιτυχία στα έργα και ιδίως όταν βρίσκει τη σωστή απάντηση γρήγορα και με την πρώτη προσπάθεια.

Όταν δίνεις cues στο παιδί, βρίσκει την απάντηση πιο εύκολα, ιδίως όταν πρόκειται για ερωτήσεις σχετικά με τα τεκταινόμενα στην ιστορία. Συζητώντας μαζί του τα γεγονότα της ιστορίας, το παιδί κατανοεί καλύτερα τα γεγονότα που διαδραματίζονται και προσανατολίζεται ευκολότερα προς την εύρεση της σωστής απάντησης. Εύκολα συγκρατεί αποσπάσματα του κειμένου και τα αναμασάει στις απαντήσεις του που αφορούν το κείμενο. Όταν δεν μπορεί να βρει μια απάντηση σχετικά με το νόημα του κειμένου, δεν την αναζητά μέσα στο κείμενο αλλά προσπαθεί να θυμηθεί απ’ έξω. Χρειάζεται προτροπή και παραίνεση για να ψάξει μέσα στο κείμενο. Υστερεί σημαντικά στη συνδυαστική και κριτική σκέψη. Δυσκολεύεται στην αναδιατύπωση, στην έκφραση με δικά του λόγια και έτσι αναπαράγει αυτούσιες προτάσεις.

Στην ανάγνωση, δυσκολεύεται και μπερδεύεται όταν αλλάζει σειρά. Η παρακολούθηση της ροής του κειμένου με το δάχτυλο, τον διευκολύνει αρκετά. Όταν διαβάσει ο εκπαιδευτικός το κείμενο, το παιδί παρακολουθεί με το δάχτυλο

του αλλά φαίνεται ότι καμιά φορά καθυστερεί και μένει λίγο πίσω, ιδιαίτερα όταν αλλάζει η σειρά. Δεν υπάρχει πάντοτε απόλυτος συγχρονισμός.

Συχνά διαβάζει αποσπασματικά, τρώει γράμματα, προσθέτει λέξεις που δεν υπάρχουν, προσθέτει τη λέξη “και”, σταματάει απότομα σε άρθρα. Επίσης παραλλάσσει λέξεις, κάνοντας αντικατάσταση με παρόμοιες. Όταν τελειώνει η πρόταση, συχνά δεν σταματάει με τη φωνή του, ούτε παίρνει ανάσα, δεν οριοθετεί δηλαδή την πρόταση. Σε αρκετές περιπτώσεις δυσκολεύεται να ξεχωρίσει τις προτάσεις μεταξύ τους και γι’ αυτό οι τονισμοί του και οι αναπνοές του είναι λάθος. Συχνά, παίρνει ‘παραμάζωμα’ τις διαφορετικές προτάσεις, χωρίς την αναγκαία διαφοροποίηση. Στο μεγαλύτερο μέρος του κειμένου, η μελωδικότητα και ο τόνος της φωνής του δεν έχουν τις απαραίτητες διακυμάνσεις που θα επέτρεπαν στον ακροατή να κατανοήσει τη νοηματική αλληλουχία του κειμένου (είναι ‘flat’). Βέβαια, κάθε φορά που ξαναδιαβάζει το κείμενο, βελτιώνεται αισθητά. Επιπλέον, οι επαναλήψεις τον βοηθούν να βελτιώσει και την εκφραστικότητα του στην ανάγνωση. Όταν διαβάζει από μέσα του, αργεί πολύ να τελειώσει.

Είναι πολύ ανορθόγραφος. Πρέπει συνεχώς να του υπενθυμίζει κανείς τη σωστή ορθογραφία όχι μόνο των πολυσύλλαβων λέξεων, αλλά και απλούστερων λέξεων και των άρθρων ακόμη. Όσο και αν τον διορθώνει ο εκπαιδευτικός, την επόμενη φορά που θα χρειαστεί να ξαναγράψει την ίδια λέξη, θα κάνει το ίδιο λάθος. Σε σπάνιες περιπτώσεις, ο μαθητής γράφει λάθος μια λέξη και το καταλαβαίνει μόνος του, προχωρώντας με δική του πρωτοβουλία σε διόρθωση. Το πρόβλημα της ανορθογραφίας χρειάζεται ειδικό πρόγραμμα παρέμβασης.

Στις ασκήσεις με τα κενά δυσκολεύεται να καταλάβει ποιο μέρος του λόγου είναι η λέξη που λείπει. Σε αυτό ασκεί διαλυτική επίδραση και η απροσεξία και βιασύνη που τον χαρακτηρίζουν. Στην άσκηση με τις αντίθετες λέξεις, τις περισσότερες λέξεις τις ήξερε ήδη, αλλά σε κάποιες περιπτώσεις έλεγε ότι τις ακούει πρώτη φορά, όπως για παράδειγμα τις λέξεις ‘ζύγωσαν’ και ‘πλάι’. Στο πρώτο μάθημα, χρειάστηκε να εξηγήσω την έννοια των αντιθέτων με τη χρήση παραδειγμάτων όπως ‘μαύρος - άσπρος’, ‘ψηλός - κοντός’ για να καταλάβει ο μαθητής τι ακριβώς ζητούνταν. Στην πορεία των μαθημάτων κάποιες φορές ο μαθητής μπερδευόταν και έδινε συνώνυμη λέξη αντί για αντίθετη. Τότε του

υπενθύμιζα το παράδειγμα 'μαύρο - άσπρο' και τότε απαντούσε σωστά. Επίσης, σε αρκετές περιπτώσεις δεν μπορούσε να βρει την αντίθετη και του έδινα κάποιες νύξεις ή συζητούσαμε με βάση τη δοσμένη εικόνα. Οι εικόνες του άρεσαν πολύ και τον βοηθούσαν στην κατανόηση της αρχικής έννοιας.

Συμπερασματικά, η συγκεκριμένη εκπαιδευτική παρέμβαση είχε αποτελεσματικότητα εν μέρει. Η αναγνωστική δεξιότητα βελτιώθηκε αρκετά, καθώς και η ικανότητα πλοήγησης μέσα στο κείμενο προς αναζήτηση είτε απαντήσεων, είτε αλληλουχίας γεγονότων, είτε συγκεκριμένων λέξεων. Επιπλέον, υπήρξε μικρή βελτίωση στο μετασχηματισμό προτάσεων μεταξύ αριθμών και γενών.

5. Παράρτημα

5. 1 Απαντητικά φύλλα κριτηρίων

5. 2 Κείμενα

5. 3 Γραπτά έργα μαθητή

5. 4 Cd με ηχογραφήσεις προφορικών έργων